

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

„Gazetă“ ese de 2 ori; Joia și Dumineacă, Foișor, cindu concediu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tiere esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2\frac{1}{2}$ galbini n-n, sunatoria.

Anulu XL.

Se numera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pertru serie 6 cruceri v. a. Tacsă timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare,

Nr. 33.

Brasovu 13 | 1 Maiu

1877.

Starea fondurilor bisericesci și scolastice ale religiunii catholice din Ungaria.

Adeca ce ne pasa noue de fondurile altorui biserici, religiuni, confesiuni? Numai pucina patientia, si vomu vedé indata, ca trebuie se ne passe de acele si se ne interessam de ele forte de aproape, precum si ca a fostu mare erore dela noi pana acilea a nu cunoscere, cu ce midiulocce i-si intinu altii bisericele si scolele lor.

Maioritatea populatiunei din Ungaria propriu disa se tiene de religiunea romano-catholica; episcopii si capitulele catholice sunt din cele mai bogate din tota Europa, cu venituri anuale dela cate 50 mii pana la 5—6 sute de mii (Primatele dela Strigonu), ca-ci afara de secularisarea mai multor monastiri de nici-unu folosu, esecutata de imperatulu Iosifu II, in Ungaria nu s'a mai intemplatu alta secularisare. In dilele noastre, adeca cumu dela dualismu incóce, era mai alesu decandu Ungaria se afia in strimitore finantiaria extrema, ide'a secularisarei occupa pe mii de capete, o lupta de spirite, cumu amu dice, intestina, subterana, infundata, decurge asupra cestiunii acestieia mai alesu in cercurile superioare ale societatiei. Clerul si se apara din respoteri, pana candu, viitorulu neva arata. Avemu destule simptome, ca si ministeriul actuale ar' fi amicu ferbinte alu secularisarei, dela care densulu spera nu numai usiorarea statului de datorii si de falimentu, ci si mari progresse in maghiarisare; era la ceea, ce se pare ca nu ar' prea reflecta, este bellulu civil.

Deocamdata ministrul cultelor a facutu incepetură cu denumirea unei comisiiuni chiamate a se informa bine despre modulu cumu se administra fondurile comune bisericesci si scolastice ale religiunii r.-catholice din Ungaria. Resultatele lucrarilor acelei comisiiuni compuse din barbati de frunte sunt si pana acumu mai multe, din tota inse deocamdata s'a publicatu numai unul, adeca una tabella comparativa a starii de numitelor fonduri pe periodulu dintre anii 1866 si 1875. Pentru scopulu nostru este de ajunsu, ca din acel conspectu, din acea multime de cifre se reproducem aici numai urmatorele;

1. Averile bisericesci:

a) in capitaluri active in a. 1866 au fostu 14 $\frac{1}{2}$ mill. florini, in a. 1875 numai 12 $\frac{1}{2}$ mill.; b) mosii, immobilii si asia numite venituri regale in 1866 era 8 $\frac{1}{2}$, in 1875 la 10 $\frac{1}{2}$ mill.

c) Datorii active seu restante in 1866 de 1 $\frac{1}{2}$ mill., in 1875 de 1 $\frac{1}{2}$ mill.

Asia déra avea activa bisericesca in suma totala a fostu in a. 1866 de 24 $\frac{1}{2}$ mill., in 1875 de 24 $\frac{1}{2}$ mill. flor. v. a.

Datorii passive in a. 1866 era 0 $\frac{1}{2}$ mill. fl.; in 1875 numai 0 $\frac{1}{2}$ mill. fl.

2. Averile fondului scolasticu:

a) capitaluri active in a. 1866 era 6 $\frac{1}{2}$ mill., in a. 1875 numai 5 $\frac{1}{2}$ mill. fl.;

b) mosii si venituri regale in a. 1866 de 2 $\frac{1}{2}$ mill., in 1875 de 3 $\frac{1}{2}$ mill. fl.;

c) datorii seu restante active in 1866 de 0 $\frac{1}{2}$ mill., in 1875 de 0 $\frac{1}{2}$ mill. fl.

Asia avea totala scolastica in 1866 era 9 $\frac{1}{2}$ mill., in 1875 de 10 $\frac{1}{2}$ mill. fl. v. a.

Datorii passive seu adeca numai unele restante de plati era in a. 1866 de 360 mii, era in a. 1875 de 320,000 fl.

Acum, ca starea acestorui avutii sunt la lumina ailei, ore ce nu ar' plati unu studiu comparativ continuatu asiatic, ca se alaturi langa ele in linii paralele, populatiunea flacarei confesiuni din Ungaria, precum si averile bisericesci si scolastice ale fia-careia, pentru ca se cunoscă, care cu ce midiulocce lupta pentru existența si inflorirea sa. Era fiindu-ca in acestea tieri cestiunea confessionale si cea de cultura este mai totu complicata, cumu amu dice, inpletita cu cea nationala, intrebarea e la locul seu, ca-ci nationalitate in ce măsură i-e parte din veniturile acelor fonduri. Asia de es. in millionele de catholici sunt nu numai maghiari, ci si la 800 mii germani, multime de slavaci, sloveni, croati etc.

Totu aci ne mai sta in cale inca si alta intrebare. Candu s'a secularisatu monastirile si alte averi bisericesci, sub Iosifu II, fostau accelea numai romano-catholice, seu si greco-catholice? Documentele istorice ne vorbesu si de monastiri greco-resaritene, care au disparutu atatu dintre romani, catu si dintre rutheni. Este adeveratu, ca diecesa greco-catholica dela Oradea-mare trage de una serie de ani multe ajutorie si subventiuni din fondurile catholice, la edificari de biserici, de case parochiali, la meliorarea veniturilor pentru persoanele eclesiastice etc.; déra in vederea acelora toti romani, carii tienu pe vietia pe morte la nationalitatea loru (si de acestia sunt millione), se intreba de mai multi ani incóce: Care este pretiul ce se da pentru acele subventiuni bisericesci — era dorerosulu respunsu se aude adesea din mii de guri: „renuntiarea la limbă si la nationalitatea romana.“ Este unu secretu publicu, pe care indesertu se mai adopera unii si altii a-lu pitula, ca multi chiaru dintre preutii din diecesa Oradei-mari nu mai vorbesu romanesce nici chiaru in familiile loru, era unele preutese nici nu mai sciu romanesce, era celoru din asia numita classe de cultivati a inceputu a le fi rusine de limbă loru materna, celu pucinu ei nu cutedia a o vorbi in publicu, ca nu cumu-va maghiarii se-i insulte de daco-romanisti. Ce poltroneria, ce batjocura de caracteru. Poporul tieranu in vr'o 5—6 comitate vorbesce o limba romanescă asia de corrupta, asia de barbara, in catu iti vene se-ti astupi de departe urechile. Multi tineri romani de tata si de mama, invetia romanesce numai dupace ajungu dela casele parintesci la vre-o scola, unde se afia cate unu numeru considerabile de studenti romani din alte regiuni, espuse mai pucinu la caderea in stare de barbaria completa, ca-ci perderea limbei semnifica complimentul barbariei, ceea ce inse va avea influentia decisiva si asupra bisericei greco-catholice din Ungaria. Asia de es. diecesea gr.-catholica dela Oradea-mare va avea ratiunea de a fi si a exista numai pana candu romanii voru ramane romani si rutenii ruteni. Din diu'a, in care acelora populatiuni se voru maghiarisa, ele voru si trece fora a face vre-unu salto mortale, la ritulu latinu. Aceasta e logică inexorabile a faptelor, la care inse omenii reflecta numai atunci, candu le-au ajunsu ap'a la gura.

(Va urmă.)

Resbelul.

— Vidinul arde! Ceea ce in numărul precedentu amu notificatu numai că fajma, venim a constata că faptu implinitu. Turcia a declarat Romania resbelu in fapta si in forma. Dupa ce a bombardat orasiele romane Reni, Ismailulu, Braila, Oltenita si Bechetulu, si dupace a notificatu si agintelui diplomaticu romanu din Constantinopole, că se se departedie de acolo, pentru ca considera pe Romania de cea mai declarata inimica a sa, — s'a apucat in fine se bombardedie si Calafatulu, acea fortaretia istorica romana, care de atate ori a aperatu pamentul romanesc de barbaria turcesca. Facia de unu asemenea atacu asupra unei fortaretie, unde pana acum nu este nice unu petitor de soldatu rusu, Romania n'a mai potutu fi neutrala seu nepasatora, ci la rondul seu a datu si ea ordinu trupelor sale, ca se responda turcilor prin bombardarea fortaretiei turcesci Vidinu, situata in facia Calafatului. Inse precandu ghiulele si bombele turcesci cadu in Dunare, pre atunci tunurile romanesco lovesc unde le place in Vidinu, pre care in scurtu tempu l'au si pus in flacare.

Astfelu s'a implinitu cea ce era de prevediutu: romanii provocati fiindu au inceputu pe facia resbelu contra Turciei si se lupta cu coragi si rezolutiune. Inceputulu e bunu, inse cu ajutoriul lui Dumnedien finitulu are se fia stralucit. Inainte de curga sangele spurcatu!

— Russii au inaintat deja pana la Giurgiu. Ei se concentră si in apropiare de Romania mica, inse Oltulu nu-lu voru trece, deoarece acolo e grosulu ostei romane, care va forma aripa drepta a ostei russesci. Russii sosesc la gară Tergovistei si de acolo mergu mai departe, fara se atinga Bucurescii nici baremi in trecere. Ei si tienu inagiamentele cu scrupulositate, ceea ce ne da cuvant de a spera, ca ei voru urmă totu asia pana in sfersitu. Cumca comandă suprema russa se va estinde si asupra ostei romane, nu e adeveratu. Armată romana va sta numai sub comandă suprema a Domnitorului Carolu, inse firesc miscarile si operatiunile ei se voru intemplă pe basea planului comunu, care de buna seama este comunicat si comandeai supreme romane. De aici se vede, ca armata romana va trebui neaperatu se vina in contactu de aproape cu cea turcesca, prin urmare sunt neintemeiate scirile unor diurnale, cari dicu, ca armata romana are missiunea de a opera la tempulu seu dincóce de Carpati.

Ecce ce scrie „Pester Lloyd“ in asta privintia: „Astazi armata romană sta inderetulu celei russe; ea nu va veni in contactu cu Turcia. Inse se nu se trăca cu vederea, ca dlu primu ministru Ionu Brăteanu si consorti visédia dejá de o invasiune in Transilvania, indata ce Austro-Ungaria s'ar amestecă in resbelu. Se dice, ca imperatorele Alessandru ar' fi promis dlu Brăteanu, candu acesta a fostu in Livadi'a, ca deca Romania va sprigini pe Russia contra Turciei, atunci si Russia va da ajutoriu Romaniei in Transilvania. In daru n'a scrisu dora Moltke la anulu 1836, ca forta a avea in mana Transilvania nu se poate cuceri Constantinopolea. Astfelui se poate explică si enigmă, ca pentru ce mobilisédia Romania totu poterile sale pana la etate de 45 de ani. Romania poate

astădi pre basea novei organizații militare se mobiliside în 14 dile 150 mii de soldați cu 120 tunuri. Rusia este îngagiată și să armele, munitionea și chiaru banii, de căi va mai avea lipsa. Așa precum a pornit Rusia contra Turciei foarte declarare de resbelu, așa crede a surprinde la tempul său și pe Austria. Pentru aceea Austro-Ungaria se se padișca bine și se fia gata pentru orice eventualitate.

Așa vorbesc organulu contelui Andrassy, înse cu totă ca se bucura de înaltă protecție și inspirație a cancelariului austriacu, totusi noi dubitam tare, ca espectațiunile sale sunt intemeiate. Ceea ce a vorbitu și stipulat primul ministru romanu cu suveranul tuturor russilor in Livadi'a, nu este datu a sci nice chiaru cancelarialui austriacu, cu atatu mai pucinu vre unui politicastru judanu. Astfel de combinări sunt numai efusul fricei, ce a cuprinsu pe unguri și pe judani facia de dezvoltarea evenimentelor orientali. Înse acăsta frica dovedita mai are și laturea sa reușitoasă; ca-ci domnii ungurii și judani tindu totuodata se înneagră pe romani înaintea Europei că pre nisce omeni periculosi pentru charta actuală a Europei și mai vertosu se arete austriacilor, ca elementul romanu este periculosu pentru existența Austriei și că numai ungurii și judani mai tienu la acestu vechiu statu al Habsburgilor. Înse noi nu credem ca se va uită cineva în gura loru.

Totu acestu diariu a mai publicat si din Berlinu o corespondintia, in care dice, ca Germania nu se va invoi nici-o data, că România se devina deplinu independenta. Înse spre a da de mentiuna asta assertiune jidovăescă n'avemu decat să se reproducem aci cateva pasăge dintr'unu articlu din „National Ztg.“ din Berlinu, care vorbindu despre România dice intre altele: „Convențiunea închiată cu Rusia scutescă pe România de a deveni teatrul resbelului, ceea ce s'ar fi intențiatu, de că se alipiă de Turcia. Ea a ascurat bunurile statului, fiindu-ca Rusia a renunțat la protestul său anterior si a recunoscutu secularisarea monasterielor, indatorandu-se a responde 6 milioane franci din dobândile adunate, din cari a si platit cele de antaiu milioane. România a luat sărtea sa în manile sale proprie, avendu în vedere promisiunile Russiei și interesele Europei de a mantine statul romanu. La aceste interese s'a reportat principale Carolu candu in discursul de tronu a disu, ca totu-deuna să cugetat a înaltă România și a împlinit missiunea la Dunare etc.“ — Aceste suntu cuvintele organului directu alu principelui Bismarck și pe aceste punem noi pretiu, era nu pe cele ce scrie organulu dlui Andrassy.

Domnele romane din Jassi au luat inițiativa la formarea unui comitetu pentru a veni în ajutoriul ostasilor romanî raniti. Presedintia acestui comitetu s'a oferit Dömnei României, care a primitu cu bucuria acăsta onore. După aceea comitetul a îndreptat unu apelu catra totu domnele romane, unde dice intre altele: „In momentul, candu tiéra face apel la sangele și la bravură copiilor ei, femeea romana nu poate se nu semtia, ca după-ce si-a datu sociulu său copilulu mai este inca locu în anima ei pentru indeplinirea si a altor sacre indatoriri... Noue Româncelor ne revine sarcina și onorulu, d'a veghiă langa raniti si ai redă tierii loru, pentru acăstă se nu crutiamu nici bani nici staruntie... Unite deci in sacrificie si iubire pentru scumpa nostra tiéra, Dumnedieu ne va lasa dulcea satisfacere, de a fi avutu si noi că fizice ale acestui pamentu partea nostra in indeplinirea măretiei missiuni, de a aperă mossia strămosiescă!“ — Nu credem se existe domna romana, care se nu respunda prin fapte la acestu apelu.

— Armata russă din Asia mica înaintădă totu mai tare. Marele principe Mihailu anunță, ca a ocupat Chagisvanulu, situat intre Cars și Baiazu.

— Anglia a disu in responsulu seu la circularea lui Gorciacoff, ca procederea Russiei este contraria tractatului de Parisu; Russia s'a separatu de concertul europeanu; consecintele procederii guvernului rusu nu se potu prevede etc. Cu totă aceste ministrul de externe a declarat in cameră lordilor, ca de că Russia nu va ataca Constantinopolea, atunci nu e temere de unu conflictu cu Anglia.

Romania.

Fundamentele dreptului seu publicu.

In vederea neauditelor insulte ce se arunca asupra romanilor de catra press'a dualistica și preste totu de catra cea maghiara; in vederea brutalei portari a ministrilor sultanului catra tiéra și domnitorulu seu, in consideratiune, ca multi oameni ametiți de atatea sofisme stau uneori in cumpene, la cine se dă credientu, se simte nevoie de a reproduce si pentru lectorii nostrii unele extrase din documente publice, emanate dela Europa in favoarea Romaniei. Copilandrii scolari, carii pe la 1856—8 era de cate 10—15 ani, astădi sunt barbati de cate 30—35 de ani, cari ocupa functiuni publice in sferea civile, in armata, in clerus, unii sunt deputati, altii scriu in diaria, facu politica; se află in se destui intre densii, carii foră a cunoșce o iotta, fia si numai din treculul celu mai de aproape alu Romaniei, -si arróga totusi dreptulu de a judeca si condamna cu impertinentia extrema, precum vedem de es. in diariile maghiare. Acești oameni destramati nu pretendu mai pucinu, decat că natiunea romana se si verse astădi sangele sau in favoarea si pentru salvarea turcilor taiati impregiuri si baptisati. Alte rosuri la anima, alta matrice nu mai au?

Si in poterea carei indatoriri se si verse romanii sangele pentru turci?

Convențiunea pentru organizația definitiva a principatelor unite-romane închiată la Parisu in 7/19 Augustu 1858 de catra cele siepte poteri, subscrisa de ministri plenipotenti Fuad. Hübner. Valeski. Couley. Hatzfeld. Kisseloff. Villamarina, după aceea sanctionata de toti siepte monarchii, sună in

Art. 2. „Pe temeiul capitulatiunilor date de sultanii Baiazet I., Mahomedu II., Selimu I. și Seimanu II., care constituie autonomia acelor principate, regulandu raporturile loru cu sublima Pórtă si pe care mai multe hatisieruri (diplome) si mai cu séma acele din anulu 1843 le-au consantit, conformu asemenea si cu articulii 22 și 23 ai tractatului închiată la Parisu in 30 Martiu 1856, principatele voru continua a se bucura sub garantia collectiva a poterilor contractante de privilegiurile si immunitatile, pe care le au in posessiune.

„Prin urmare, principatele se voru administra in libertate si afara de ori-ce amestecu alu sublimi Porti, in marginile stipulate prin intelegerea poterilor garante cu curtea suzerana.“

Asiădăra prin art. 2 alu convențiunii Europă asigura României autonomia internă perfectă, adeca suveranitate internă. Mergemai mai departe.

Art. 8 aliniatul 3 sună: „Curtea suzerana va combina cu principatele mesurile de apărare a pamentului loru in casu de atacu din afara, si va potă provoca prin intelegeră cu curtile garante, mesurile necessarie pentru restaurarea ordinei la intemplantare de a se compromitte.“

Acădăra este preveduta atatu invaziunea străina, catu si casuri de revoluții interne. Pórtă ottomana era prin urmare obligata a se pune de timpuriu in corespondentia cu guvernul României asupra mesurilor, care ar fi fostu a se luta contra oricărei invaziuni si in casulu de facia contra celei russeschi. Acăsta trebuia se o faca turcii cu atatu mai virtosu, ca insusi guvernul românescu iau anuntiatu, a reflectat, rogat, pe ei si pe totă curtile garante. Dăra turcii se portară si astădata cu romanii turcescă, misielesc, blasphemiesc, calcatori de tractate si de cuventul datu, acumu că totudeuna, ca minciuna este elementul de vietă, in care traiescu ei. Si apoi inca mai au frunte că se denuntie pe romani la Europă.

Art. 9. „In casu de calcare a immunitatilor acestor principate, Domnii voru înainta unu recursu catra poterea suzerana, si de că nu se va face dreptate la a loru reclamatiune, o voru potă

indrepta prin agentii loru catra reprezentanții poterilor garante la Constantinopole.“

Curata asia urmă guvernul României totă venită totă érnă, pana ce reclamă si la conferința europeană; dăra in locu de protecție, la care s'a obligat poterile garante, astădi cinci din ele să răsări pe România la discretiunea, la bunul pleacalui Russiei. Mare adeveru a pronuntiatu psalmul: Nu sperati in boieri, in fii omenilor, intuitori nu este mantuire. Si acumu România se mai continue a se uita cu manile incruzișate, cumu se bombardă orașele danubiane si cumu bombarduții ardu si preda sate romanesci!

In a. 1864, candu Domnul Aleșandru Ioanu si se urise din sufletu de luptele partitelor, după ce facă appella la votul universal, prin care s'a adoptat statutul seu, a mersu la Constantinopol unde a facutu se intelegeră atatu Pórtă ottomană si reprezentanții poterilor garante, ca în convențiunea din 1858 se stracurasera si unele decizii, parte absurde, precum era de es. compus din individi luati din ambele principate, cu dreptul legislativ, specie de dualismu fetarau (hermafroditi) că celu din Austro-Ungaria, parte fără asuprătorie, precum era lega electorale octroata romanilor de catra reprezentanții poterilor s. a. Atunci cele siepte poteri decisera de noua asia: „Principatele unite potu modifica si schimba in viitoru legile care privesc administratiunea loru din lăintru, cu concursul legalelor poterilor stabile (camerele si Domnul), si foră nici-o interventiune.“ (Vedi proclamatia Domnului din 2/14 Iuliu 1864.)

In 30 Iunie se proclama constituția cea nouă a tierii, redactata după cea belgica. Nici una din poterile garante nu a redicat vocea sa înseriosu asupra ei. Art. I. alu acelei constituții sună: „Principatele unite romane constituie un singur statu indivisibil, sub denumire de România. Art. 2. Teritoriul României este neutralabil etc.“ In aceeași di Carolu I. proclama si neutralitatea României si la proclamatia sună adăugă: „Juru de a păsi constitutiunea si legile poporului romanu, de a mantine drepturile lui naționale si integritatea teritoriului.“

Acestu juramentu obliga pe Domnul, in aceeași măsură in se obliga si pe totu sufletul românescu pana la baștii ajunsi in anii princeps. Celu mai mare juramentu ce pote pune omulu in această lume; elu cere vietă si sangele, pentru că se fia respectat.

Comentariu ulterior limpede si respicatu, ne dete, in momentul candu scriam acestea, ministrul de externe Mich. Cogălniceanu in replică sa simbură si barbatescă facuta dlui Dim. Sturdza si mai alesu reumatismului Petru Carpu in siedentia senatului din 23 Apr. (4 Mai) cu ocazia desbaterei responsului la cuventul de tronu.

D. min. de externe observă ca, de si a trecutu destul de timp, d. Carpu si-a pastrat junetia; dăre reu a se critica guvernul candu acăsta atinge tiéra, — cumu s'a intemplatu cu bombele turcescă, care in locu se isbișescă pre russi, au cădutu in Braila. — Se totu critica convențiunea si ni se pune continuu in facia neutralității. Dăre candu, in virtutea neutralității, stai cu bratiale incrustate si altulu iti dă in capu, mai poti ramane neutru? A persiste, in asemenea casu, in neutralitate, este a suferi sa se intemplat la marginea Braila bombardata, Reni bombardati, monitórele turcescă farandu biserică, vamă si scolă din Oltenia, si amenintiandu populatiunea. Asemenea rezultate voiti pentru totă tiéra?

D. Carpu: Convențiunea le-a adus.

D. min. de externe: Dăre Francia n'a inchiatu nici o convențiune, si cu totă acestea, basibuzuci si cerchesi capturădă si jefuesc vasele franceze. — Ceva mai multu: note officiale catra consulii din Turcia i invata se-si ie archivile si totu ce au, pentru ca indata ce voru trece russi au se dă focu la sate si la orașe. Eta ce s'ar fi intemplat si la noi. — Si apoi chiaru cuvintele ministrului austriacprobédia, ca suntem isolati: ele arăta ca Austria va interveni numai candu Russia ar voia se cucerescă. Armată russă a trăcatu si poterile n'au protestat. Ele n'au protestat nici contră convențiunei ce amu incheiatu cu Russia: ceea ce probédia ce au fostu mai juste pentru tiéra nostra decat multi din fii ei. — In adeveru, de n'amu fi incheiatu acăsta convențiune, nu vedeti ca russii totu ar fi trecutu, si atunci n'ar fi lasat nici domnul, nici guvernul? In vir-

tutea conventiunei am impiedecat pe russi se ne
ie o scola din Moldov'a spre a o transforma in
spital. — Cei cari punu continuu inainte neutralitatea, uita ca nimeni nu ne o garantada si ca
cei cari garantase pre a Turciei, se declara chiaru
si neutri, lasandu-o in prad'a Russiei. — Diceti
se nu se vorbesca in adresa de macelurile din
Balcani. Atunci, potemu vorbi de cele ce se pe-
trecu in Reni si in satele invecinate, unde basi-
buzaci trecu cate 10—20 ca se jafuiasca. — Dece-
Turci'a, in cei 20 ani din urma s'ar fi intielesu
cu noi, ar' fi avutu astazi unu statu amicu, din
contra; ea au cautatu tota ocasiunile de a ne lovii.
Chiaru astazi, ea a comunicatu agentului nostru
si retrage functiunea. Ce felu! N'avemu siuntiu
de demnitate? — Cei cari totu vorbescu de neu-
tralitate, de ce nu propunu ei vre-o solutiune? —
Unde vede d. Carpu ca voimu se trecemu Dunarea? —
Noi nu facem decat se aperam ceea ce avem,
si credem ca vomu reusi. Amu vediutu pre Ser-
bia incepndu resbelulu contra vointie Europei;
ca tota acestea, la facerea pacei, poterile au inter-
venit si astufelu Serbi'a a pierdutu resbelulu, der'
a castigat prestigiu. Ore noue nu ni se cere decat
se primim palme? Acest'a nu poate fi intentiunea
simerii, nici chiaru a acelora, cari cauta certa mi-
steriului. — Catu pentru cuventele de infratire,
la care nu s'a respunsu in adresa, ds'a e gata
a discutu si pre acestu terenu si inca cu reusita.
D'a e sicuru ca appellulu este sinceru: nu pre-
tendem ministeriala este passiunea, indata ce s'ar
probab acest'a, ds'a e gata a se retrage.

* * *

Bucuresci, 27 Aprilie v. 1877. „Moni-
toriulu“ Romaniei desminte respandirile si scomote-
le esite in publicu, cumu ca ostirea romana va fi
incorporata in cea russesca, ca va fi pusa sub or-
donele comandanilor russi ca antegarda s. c. i.
dicundu: „Ministeriul se grabeasca a da desmintiri
formali acestor scomote. Armat'a romana nu este
amenintata de nici unu feliu de incorporare; ea
va fi totudeuna condusa de capii sei legitimi si va
opera pentru mantinerea drepturilor si institu-
tiunilor patriei.“ Pentru armat'a romana se facu
mereu ofrande atatu in cai si naturalia, catu si in
bani si inca pe intrecute, si incurgu nu numai din
Bucuresci, ci de prin tota prefecturele. M. S. Domi-
nitoriu Carolu de Hohenzollern, ca capu al
satului inca a oferit considerabil'a suma de 100
mii lei noi din casseta sa particularia pentru ecui-
parea officirilor armatei. Frumosu exemplu acesta
la inflacararea spiritului de sacrificare, pentru apa-
rarea Romaniei, in sensulu gloriioselor ei tradi-
tioni militari, cu poteri unite. — Ceea ce ne ra-
nia animale era scisiunea la noi intre partite si
organele loru de publicitate, acumu, gratia pruden-
tiei si moderatiunei tuturor, ca ne afiam si in
punctul acesta pe pragul reinfratirei. „Romanulu“
facu unu appellu in obiectulu acesta, unde dice:
„Se stergemu cu iubire ori-ce gresiala a partite-
lor si individilor si toti mana in mana se ne
punem sub drapelul patriei si se esim astufelii
din acesta lupta toti frati si toti romani liberi in
Romani'a libera.“ La acestu appellu responde
„Pressa“, organulu conservatorilor liberi cu: „da,
suntem de aceeasi opiniune, inse ne trebuie fapte,
nu numai vorbe.“ „Se de invingatorii dovedi
practice despre dorint'a loru de conciliatiune si
noi, conservatorii liberali, nu vomu remane cei din
arma a contribui la unirea tuturor fililor
acestei tieri pentru apararea, sustinerea si inta-
rire locuitorilor patriei nostre autonome si inde-
pendente.“

Ne felicitam de acestu inceputu la comun'a
intrunire. Fia de bunu auguru pentru Romanimea,
care astupta dela toti, ca se-si intrunesca tota re-
sursele pentru mai bunulu ei viitoriu! — „Alea
jacta est“! La Calafatu romanii spre aparare au
respunsu cu tunuri la tunurile turcilor din Vidinu
caru ne provocara fora dreptu la apararea pamentului
patriei nostre. Vidinu e martoru, ca obusele ro-
mane ei casinara daune prin aprinderi si dearderi,
precandu cele turce nu ne facura multa stricatiune.
Asemene provocari barbare ne facu Turcia din se-
minu si la Bechetu si la Olteniti'a unde nu se aflau
unu singuru soldat strainu, si totusi trasera cu
obuse, din cari 2 se adusera si la Bucuresci la
ministeriu. Unu actu barbaru si necalificabilu acesta.
D'apoi, ca 150 basi-bosuci venira pe Dunare si
se urcara pe Jiu, dandu focu la 3 vase, din cari
2 erau incarcate cu producte si inca una era an-
gleza stationata lenga comun'a Bechetu. Totu
basi-bozucii dedera focu indata tuturor slepuriilor
ce se aflau pe Jiu sub bandier'a angela. Eca

barbarismulu provocatoriu la aparare! si cine ne
va condamna, ca ne aparamu de acte de barbaria.

Astazi deminetia cateva barce cu vro 60 ca-
zaci au trecut la Ghecet si au datu focu la tota
piquettele turce pana la Galati, er' turcii nu re-
spunsera la bombardarea russesca.

La Calafatu obusele turce au facutu stricare
in casarma si localulu de vama si sa atinsu si
turnul bisericei. La satulu nou inca facu stricatiune
bisericei bombardarea turcesca. Asia ne afiam
in resbellu cu Turci'a si noi, provocati de ea cu
destula barbaria. D'ieu se ajute armelor nostre.

— Responsulu satului Romaniei la mesajul
tronului si alu **Domnitorului** la
acesta:

„Maria T'a!

Sunt momente atatu de grave, atatu de so-
lemne iu vieti'a natiunilor, in catu mintea cea
mai intelepta nu poate pune o stavila evenimentelor,
ratiunea omenesca cea mai provoctorie se
opresee in facia uecunoscutului.

Atunci poporu si tronu, camere si guvern,
tier'a intraga nu mai au de catu o singura cuge-
tare, unu singuru strigatu, decat o singura in-
grijire: mantuirea patriei.

Senatul din cunosciint'a actelor diplomatici,
s'a incredintiati ca guvernul Mariei Tale, in facia
evenimentelor grele ale conflictului oriental,
a pusu tota silintele, tota starintia pentru a do-
bandi dela inalta Porta si dela poterile garante
afirmarea neutralitatiei nostre, inse tota au fostu
zadarnice.

Astazi, intrarea armatelor russe in tier'a
nostra este unu faptu indeplinitu, si tunulu a in-
ceputu a dice cuvantul seu.

Resbelulu dintre doui poternici vecini ai nostri
noi nici l'amu doritu, nici l'amu provocatu. Maria
T'a, inse este o sacra si imperiosa datoria a no-
stra ca se facem totu ce omenesc este posibilu,
ca Romani'a se nu devina theatrulu resbelului; se
scutim manosele nostre campii, de acele scene
sangerose, de acele maceluri grosave, cari au in-
sangerat plaiurile Balcanilor.

„Maria T'a!

Romani'a, de si isolata, in momente asia de
pericolose, amintindusi insa de stramosiesele si
tradizioni si invocandu ocrutia Domnului pat-
rintilor nostri, se sprijina pe patriotismulu fililor
sei si la nevoi chiaru pe bratiele loru.

Romani'a va fi la iualtimea datoriei sale in
momente asia de soleme, candu viitorulu si esen-
tientia sa politica chiaru poate fi pusa la aspre
incercari, si nu va crutia nici unu sacrificiu pen-
tru a salvava, a pastrava neatinsa tier'a si institutiuni.

Jun'a nostra armata, mandra de a avea in
capulu ei pe urmasiulu atatoru eroi, pe Carolu I,
va sci se-si faca datori'a.

„Maria T'a!

Nu satul, corpul matoru si moderatoriu va
consiliu vreodata o politica hasardosa si pericolosa,
si cu atatu mai pucinu de a ataca pe veri unulu
din poternicii vecini astazi in lupta, acesta ar' fi o
urmare nu numai condemnabila, dea si o neertata
nesocintia.

D'era candu caminurile nostre ar' fi amenin-
tiate, candu mosi'a stramosiesca ar' fi incalcata si
drepturile nostre nimicite, nepasarea nostra ar' fi
o crima de les-natiune.

„Maria T'a!

In imprejurariile durerose, care invalide scumpa
nostra tierra, satul, plinu de incredere in tactul
si inteleptiunea, de care a datu pana acum a probe
guvernului Mariei Tale, se va grabi a-i da midiu-
lcele necessarii, pentru a-lu pune in pozitie se
apere drepturile si interesele Romaniei facia cu
resbelulu ce s'a inceputu.

Conventiunea incheiata intre guvernul impe-
rialu russu si guvernul Mariei Tale, a micsiorat
in modu simitoriu ingrijirile legitime ce apasau
animale romanilor in nisice impregiurari asia de
durerose, si cu atat'a mai mult ca Majestatea S'a

imperatorele Alexandru alu II, unul din garantii
poternici ai esistentiei nostre politice, ne da asigurarea de a mantiene, si a face de a se respecta
drepturile nostre politice si a aperi integritatea
statului romanu.

Se traesci Maria T'a!

Se traesca Maria S'a Doman'a!

Vice-presedinti: M. Kostaki, Dim. Bra-
tianu.

Secretari: N. Kamarasiescu, G. Leca, M.
Germani.

Questori: N. Manolescu, C. G. Caramalau.

(L. S. S.)

I. S. Domnitorulu a respunsu;

Dloru vice-presedinti!

Dloru senatori!

Primiti expressiunea desaversitei Mele recu-
noscentie pentru concursulu energicu ce 'Mi pro-
miti, in gravele impregiurari de astazi.

Si nici ca poate a fi altu-feliu din partea se-
natului Romaniei! Au, toti nu avem si nu urma-
rimu acelasiu scopu: Mantuirea patriei!

Dloru senatori, dela messagiu Meu din 14
Aprilie, lucrurile s'a inaspritu. Fara se fi dorit,
fara se fi provocatu, resbelulu ce a isbucnitu intre
poternicii nostri vecini, tier'a a si inceputu, des-
pre partea Dunarii, a se resimti de durerosele lui
effecte. Fara ca de pe tierurile nostre, o singura
pusca romanesa sa se fi trasu, orasiele si satele
nostre, pe jumetate pustii, incepu a fi devastate.

Comerciul nostru internationalu chiaru din
susulu Dunare este cu devarsire nimicioicu, ca-ci
in contr'a dreptului gintelor, monitorele ottomane
intra in insusi porturile nostre si capturasa si
chiaru ardu vasele fora privire catra pavilonulu
care porta. Orasie deschise ca Brail'a si mai alesu
Renii s'a bombardat. Olteniti'a, in care nu se
gasesc unu singuru plutonu din armat'a russiana,
a avutu aceeasi sorte; o noua amenintare de bom-
bardare i s'a si facutu. Pe la mai multe puncturi
s'a si facutu invasiuni de bande de cerkesi si de
basi-bujuci. Nu mai tardi de catu eri unu corpu
de basi-bujuci, trencndu Dunarea, a arsu vasele
afiate pe Jiu in portulu Bechetu si au pustiit
locuintele.

Precum vedeti, dloru senatori, in contr'a
otararei nostre de a nu provocá, de a nu atacá,
noi ne vedem provocati si atacati pe insusi terri-
toriulu nostru.

In facia acestei atitudine agressive, totusi gu-
vernul Meu nu va parasi calea prudenta, d'era si
energica, care i s'a recomandat de ambele corpori
legislative. Inse cu dorere prevediu, ca nu ni se
va tiené séma de moderatiunea nostra!

In asemene casu vomu fi siliti a respinge
forta prin fortia, ca-ci mai insante de tota sun-
temu detori catra Tiéra de a-i aperi otarele!

Si atunci amu convictiunea, ca jun'a nostra
armata, luandu povatia dela faptele stramosiesci,
prin viteji'a sa, va dovedi, ca este demna urmasia
a acelor ostiri romane, care secoli intregi a apa-
ratu civilisatiunea chrestina la portile Orientului!

Inca odata sunt fericiu si'i reinoiescu recu-
noscientia Mea, vediudu, ca satul este otarit
a nu crutia nici unu sacrificiu, atunci candu drept-
urile, interesele si demnitatea Romaniei voru fi
puse in jocu.

Traiesca satul!

Traiesca natiunea romana!

Nuntati diverse.

— (Necrologu.) In 1 Maiu st. n. se
petrecu in opidulu montanu Zlatn'a la repausulu
eteru, jun'a de mare sperantia: Aurelia
Harsia nu primu-eminenta in a V. classe a in-
stitutului crescerei de fetitie din Alba-Iuli'a, re-
pausata la 29 Apriliu, dupa unu morbu vehementu
de pieptu in estate abia de 14 ani, lasandu „ca
unic'a fica“ in doliu profundu pre neconsolaverii
sei parenti: Basiliu Popu de Harsianu,
advocat in Abrudu si soci'a s'a Mari'a Pi-

posiu, pre numerosii sei consangenii, amici si cunoscuti. — Ceremonia-i funebra i se serba cu mare pompa sub pontificarea reverendissimului domn protopopu Simeone cav. de Balint cu astintia de patru preuti — cu conductu imposantu de facile si capel'a musicale de Abrudu, acurgundu unu publicu forte numerosu din tote classile poporatiunii din locu si din giuru. Remasitiele-i pamentene s'au depusu in mormentariulu propriu familiaru din cemeteriulu bisericiei gr.-cath. Fia-i tierin'a usiora si memor'i eterna!

(Multi amita.) Comitetulu balului romanu din Vien'a multimesce domniloru, cari au binevoit u a colecta pentru mentionatulu balu si cari ne au tramsu deja colectele dloru; roga totodata pe domnii, cari au intardiatu cu retramiterea listelor nostre, sa binevoiesca a ni le reintorna catu mai curendu, aiba ele ori-ce resultatu, pentru a se pota da ratiociniulu publicu. — Vien'a, 3 Maiu 1877. — Pentru comitetu:

Dr. Stihle m. p., presiedinte.

— Anunciul presidiului „Reuniunei invetatorilor romani selagiani” Nr. 30 din Zelau, 3 Maiu suna asi:

„Adunarea generala a „Reuniunei invetatorilor romani selagiani” se va tines este-tempu — conformu decisiunii adunarii generale din an. tr., in comun'a Bocsi'a romana la 15/3 si 16/4 Maiu a. c.

La acesta adunare generale suntu invitati toti membrii reuniunei onorari, fundatori, ajutatori, partinitori, ordinari, precum si toti acei intelectuali sau poporeni, cari se interessedia de sant'a causa a instructiunii populare.

La prandiu comunu, care se va arangea pe diu'a antaia a siedintelor, potu se iea parte toti membrii reuniunei si ospetii coadunati.”

Subscrisu: G. Trifu v.-pr. R. I. R. S.

Maionu.

Fortificatiunile russeschi la Galati, Braila, Reni sunt aproape terminate, asi incat se crede ca in dilele prossime armata russa va fortia la corea preste Dunare.

— „Monitoriul” din Bucuresci publica decretul, prin care Domitoriu notifica, ca a luate in manile sale comand'a suprema asupra armatei romane. Totu-o data publica si mai multe nume de comandanti de corperi de armata, de divisioni si brigade.

— „Romanul” dela 28 Apr. v. dice: „Tunul este trasu de o parte si de alta. Resedintele s'a incaierat... Turci a sfaramatu cu tunurile legaturele sale cu noi. Sfaramate se ramane si inainte romani!”

— In 11 Maiu bateri'a russesca la Braila nimeri caldarea celui mai mare monitoriu turcesc care se si cufundau, innecandu 200 soldati ce erau pe elu.

— La Olteniti'a in 10 Maiu n. focuri din baterie romane respuse la bombardarile turce din Turtucaia, care se aprinse. Lupta tinea ore. Turcii redicara stegurile albe si si retrase bateriile.

— Camer'a Romaniei impoteri pe regimul si teotele measurele cerute de ascurarea existentei Romaniei, ca se-si impliniesca missiunea istorica in Orient. 300 cazaci trecu pe partea turceasca pentru recunoscere si se luptara cu basi-bojocii indelungat; cadiura de ambe parti morti si raniti.

Pravurile purgative gazose dela Elópatak.

2-12

Cuprindu in sene partile constitutive chimice ale apelor renumite dela Elópatak.

Efectu deosebitu arata pravurile aceste in contralabitiunii de stomachu, lipsa de apetit, in contra galbinarii si tote boilele de apa sau hydropica, in contra trenjilor, la doreri de besica, tiava ufului, nisipu si petra in ele, cathare cronice, inflaturi, curgeri albe, amieteli, congestiuni catre capu, peptu s. a.

Una dosa din pravurile aceste are efectulu a 2 doze de pravuri de ale lui Seidlitz.

Pretiul unei cuthie cu 12 doze este petotindene
Cruciari m. a.

Cei cari voru ale ave in depositu spre vendiare primescu rabatu de 25%.

Depositul general se afia in BRASIOVU in aptothe'ca lui Gregoriu Sava.

Pretiurile piacei in 11 Maiu 1877.

Mesura	Specie fructelor	Pretiulu
		fl. cr.
	fruntea	11 80
	midiulociu	11 20
	de diosu	10 40
	Mestecatu	8 95
	Secara	6 20
	Ordiulu	5 —
	Ovesulu	4 80
	Porumbulu	3 80
	Meiu	3 70
	Hrisca	6 —
	Mazarea	6 20
	Lintea	6 —
	Faseolea	5 —
	Sementia de inu	14 —
	Cartofi	2 60
	Carne de vita	40 —
1 Chilo	“ de rimotoriu	44 —
	“ de berbec	— —
	Seu de vita prosperu	40 —
100 Chilo	“ “ topitu	— —

Cursurile

la bursa in 12 Maiu 1877 stă asia:	
Galbini imperatesci	6 fl. 14 cr v. a.
Napoleoni	10 " 35 "
Augsburg	113 " 30 "
Londonu	129 " 40 "
Imprumutul nationalu	63 " 85 "
Obligatiile metalice vechi de 5%	58 " 05 "
Obligatiile rurale ungare	71 " 75 "
" temesiane	69 " 75 "
" transilvane	68 " 50 "
" croato-slav.	— " — "
Actionile bancei	768 " — "
creditului	134 " 80 "

Statulu generalu cu 31 Martiu 1877.

I. In numerariu	18,614 71
II. In oblegatiuni de participantii	49,063 84
III. Portfoiu de schimburi	548,254 46
IV. Lombardu	345 —
V. In oblegatiuni ipotecari	33,644 95
VI. In chartii de valore	14,357 25
VII. In Moneta	6,125 95
VIII. In Realitatii	21,550 —
Totalulu	691,956 16

Sabiu, 31 Martiu 1877.

Directiunea Institutului.

Redactoru responditoru si Editoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariu lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.